

ULØSTE REALITETER EFTER COP 26 KRÆVER EN BINDENDE GLOBAL GRUNDLOV

COP 26 er det seneste forsøg på at få alle regeringer, organisationer og virksomheder til at tage vare på kloden. De er vel informerede, men har alle magt, økonomi og materielle fortrin at tabe ved en tilstrækkelig indsats. Folkeoplysning og en globalt bindende solidaritets og bæredygtigheds grundlov haster. Det kan være vores eneste chance for at sikre vores børns og børnebørns rimelige fælles leverkår.

Et stadig øget energiforbrug er den underliggende årsag til miljøets ødelæggelse og klodens opvarmning. 2,5 graderes opvarmning er muligt og vil være katastrofalt – men stopper det der? Karbon neutralitet er akut vigtigst, men ikke nok hvis økonomisk vækst kræver mere energi. 8 milliarder menneskers og mindst lige så mange større husdyrs stofskifte udleder allerede tæt på en tålelig mængde drivhusgasser. Energi fra solceller og atomkraft bidrager også til global opvarmning og brug af klodens resurser.

Karbon neutralitet hjælper kun forbigående, hvis den øvrige forurening og miljøødelæggelse fortsætter fordi mennesket som art er skabt til udkonkurrere andre arter. Den fremherskende opfattelse at fjernere befolkninger og andre ”racer” er mindre menneskelige eller kompetente kan blive en dødelig fejltagelse. De er ligeværdige og har kun kunnet svare igen ved at få mange børn.

Menneskets konkurrerende grådighed, tekniske evner og manglende solidaritet er derfor ved at udrydde andre arter og ødelægge menneskehedens samlede livsgrundlag. Vi har ikke forstået at evolutionens enorme succes med mennesket er ufuldkommen, da vi ikke forstår at vi har underlagt os eller udryddet andre arter og at udryddelse af versioner af egen art ikke har nogen mening for artsudvikling. Nogle har dog gennem årtusinder kunnet styrke særligt menneskelige og medmenneskelige evner gennem afgrænsede religioner, filosofier samt sociale og kulturelle værdisæt.

De Forenede Nationers Charter og de seneste globale bæredygtighedsmål er dog globale, men ikke konkret forpligtende redskaber. De bæredygtige udviklingsmål sigter mod mere ligeværdig livskvalitet. Folkesundhed er en væsentlig og målbar indikator for alle bæredygtighedsmålene og kun i begrænset omfang støttet af de fortsat stærkt ulige fordelte behandlende sundhedstjenester. De behandlingsmæssige fremskridt skaber dog tryghed ved nye muligheder for de som kan opnå dem. De underliggende menneskerettigheder er nødvendige, men ikke alle forpligtende. Nogle af dem er resursekrævende og misbruges til at hævde en ret til at udskamme andre og til at sikre sig meget store resurser og forbrug på bekostning af hele menneskehedens fælles behov.

Demokratiet i aktuel form fejler. Nationalstater er fortsat konkurrerende oftest populistiske adskilte verdener. Der er intet fælles globalt demokrati eller bindende global koordination. Den nødvendige globalt bindende grundlov findes endnu ikke.

Lige nu har kun individer magt til at tage ansvar for sig og sine ved at støtte solidaritet, leve med langt mindre energi forbrug og lære egen slægt et godt liv uden konkurrerende materiel grådighed. Det vil blive husket af egne efterkommere, hjælpe deres tilpasning og måske redde mere af deres og

andres klima og miljø. Hverken dine efterkommere eller miljøet vil tilgive din manglende erkendelse og fortsættelse af ødelæggelserne.

Uden individuel holdningsændring vil selv demokratisk baseret tvang hverken være mulig eller blive legitimeret. Gensides nabokrav og universel folkeoplysning i skoler og overalt kan være vore børne- og oldebørns eneste mulighed.

Jens Byskov

Speciallæge i folkesundhed - globalt. Forsker ved Københavns Universitet.

Søborg Hovedgade 35 B 1.1. 2860 Søborg Mobil: 23393204 Email: jby@mail.tele.dk / jby@sund.ku.dk